

רקע למנחים במוקדים

כתבה: אנדה לורבר

חופש הביטוי - Liberte' De'xpression

שם הסרט:

[קישור לסרט](#)

אורך הסרט: כדקה

סוגה (ז'אנר): אנימציה

השפה: גייבריש

תקציר: מעל במה נישא נאום כשכל המאזינים מסכימים עם דברי הנואם. בצד יושב לו ילד וקורא ספר. הנואם ניגש לילד ומדבר אליו, הילד עונה לו את דעתו שהיא שונה מדעתו של הנואם. הנואם מבטל את דברי הילד וזורק את דבריו/דעותיו לתהום הדעות. שם בתהום הדעות נרמסות כל הדעות השונות ע"י בולדוזר. נראית ערימה של צורות צבעוניות נגרסות...רמיזה לדעות אחרים שנרמסו... הילד נלקח לחדר ללא פתחים וללא קשר עם העולם החיצון. הוא זועק אך קולו לא נשמע. דמעות שוטפות את פניו וברגע שמסגרות באות לסגור עליו מכל הצדדים, מופיעות לפתע כיתוביות בכל השפות " חופש הביטוי".

מטרת על: גבולות חופש הביטוי

דגשים: הזכות לכבוד, הזכות להישמע, הזכות לגבש דעה, הזכות להביע דעה גם היא שונה-יש לכבדה, הזכות להתייחסות רלוונטית, הזכות להליך הוגן, הזכות להיות שונה, הזכות להשתתפות, הזכות לענישה מכבדת, איסור שימוש באמצעי משמעת משפילים.

רקע לשיח בקבוצה: שיח מטרים

מהו חופש הביטוי? חופש הביטוי הוא זכות של כל אדם להביע את דעתו ולומר את שברצונו לומר, מבלי שיוטלו הגבלות שרירותיות על כך, בכל הדרכים המשמשות לכך: דיבור, כתיבה, יצירת סרט קולנוע וכל שאר דרכי התקשורת. "כל אדם זכאי לחירות הדעה והביטוי" (מתוך הכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם) עקרון חופש הביטוי הוא הרחבה של עקרון חופש הדיבור.

סעיף 12 באמנת זכויות הילד

1. מדינות חברות יבטיחו לילד המסוגל לגבש דעות משלו את הזכות להביע דעות אלו בחופשיות בכל העניינים הנוגעים לו, ויתנו לדעותיו של הילד משקל ראוי, בהתאם לגילו ולמידת בגרותו.
2. למטרה זו תינתן לילד הזדמנות להישמע בכל הליך שיפוטי או מינהלי הנוגע לו, בין במישרין ובין באמצעות נציג או גוף מתאים, באופן המתאים לסדרי הדין שבדין הלאומי.

זכויות תלמיד:

הזכות להישמע

- זכות התלמידים לבקש ולקבל מידע בכל הנוגע אליהם. הפנייה צריכה להיעשות בנימוס, על מנת שלא לפגוע בזכויותיהם של אחרים.
- זכות התלמידים לומר את דעתם, אלא אם אין בכך פגיעה בזכויות האחרים. חובתכם שלא לפגוע או להשפיל אחרים.
- זכות התלמידים לפנות אל כל אחד מהמורים, אל המנהל/ת ואל גורמים במשרד החינוך כדי לשוחח עימם על מצבכם והרגשתכם בבית הספר, ובתנאי שפניתם אל הגורמים השונים על פי הסדר ההיררכי במערכת.

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
הפיקוח ליישום חוק זכויות התלמיד

- זכות התלמיד והוריו לפנות למועצה הפדגוגית או אל הנהלת בית הספר ולהגיש ערעור על החלטה שהתקבלה לגבי התלמיד.

הזכות להשתתפות

- **זכותכם להשתתף בהחלטות חשובות לגביכם.**
- זכות התלמידים לדעת מהם נהלי בית הספר – בשפה המדוברת בבית הספר
- זכות התלמיד להיות שותף בבחירת מועצת התלמידים.
- זכות התלמידים לבחור ולהיבחר במסגרת בית הספר, מחוזית וארצית תוך שמירה על כבוד המתחרים וכבוד המעמד.
- זכות התלמידים לדעת מה מחליטה מועצת התלמידים, גם אם אינם חלק ממנה.

רוצה לרקוד, רוצה לשיר

לפרוש כנף, לעוף מעל העיר" ...

מילים: שלום חנוך

ממש כמו בשיר, כולנו רוצים לפעמים לשיר, לרקוד, לצעוק, לדבר על מה שחשוב לנו" - לפרוש כנפיים" ולתת ביטוי לעולם הפנימי שלנו. היכולת שלנו לעשות זאת חשובה לנו, כבני אדם, החיים בחברת בני אדם אחרים, והיא דרך מרכזית שבה אנו מגשימים את עצמנו כפרטים.

חופש הביטוי הוא הזכות הבסיסית המגנה על הזכויות שלנו לעשות זאת: להביע את עצמנו, את מחשבותינו, רעיונותינו ואמונותינו, בכל דרך שנמצא לנכון(ובתנאי שלא נפגע ברגשות אחרים). לכל אדם, מעצם היותו אדם, צריכה להינתן האפשרות להביע את עצמו, את עולמו הפנימי, כאשר הוא רוצה לעשות זאת ובדרך שבה הוא, או היא, בוחרים לעשות זאת.

דרך חשובה שבה משתמשים בני אדם כדי להביע את עצמם היא התקשורת המילולית. תקשורת מילולית יכולה להיעשות בעל פה, ואז חופש הביטוי מגן על זכותו של אדם לדבר ולהביע רעיונות, דעות ואמונות. היא יכולה להיעשות בכתב, בציור, שירה, נגינה או באמצעי אחר.

מתוך: <http://lib.cet.ac.il/pages/item.asp?item=15778&kwd=3129>

ניתוח הסרט תוך שימת דגש למסרים בנושא חופש הביטוי

1. מה חשבתם/הרגשתם בתום הצפייה?
2. מה מצא חן בעיניכם? מה לא מצא חן? נמקו הסברים.
3. הסבירו מהו מסר בסרט לחברת המבוגרים?
4. מיהו קהל היעד (הנמען) של המסר?
5. יוצר הסרט בחר בשפת הגיבריש – מדוע?
6. מדוע בחר יוצר הסרט (המוען) להציג את הדמויות בצבע שחור?
7. מדוע הוא בחר להציג את דעת הנואם באמצעות ריבוע בצבע אדום?
8. מהי משמעות הצבעים בקטע זה?
9. מדוע נבחרה דמות של ילד להביע דעה אחרת?
10. האם זכור לכם סיפור שגם שם לילד הייתה דעה שונה מאשר למבוגרים? (בגדי המלך החדשים)
11. דעתו של הילד עגולה וכחולה. מדוע בחר יוצר הסרט בצורה זו ובצבע זה?

**משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
הפיקוח ליישום חוק זכויות התלמיד**

12. בין הנואם לבין הילד מתפתח דיאלוג. האם ניתן לשער מהו תוכנו?
13. מהי תגובתו של הנואם ? מהי תגובתו של הילד?
14. שפת הגוף של המשתתפים מציגה את דעתם ועוזרת להבין את המסר של כל אחד ממשתתפי הדיאלוג. הסבירו.
15. בתהום הדעות צורו שונות וצבעים שונים . מה אנו למדים מכך?
16. מדוע נבחר בולדוזר לבצע את הפעולה בתהום הדעות?
17. בסרט ישנן זכויות שכובדו וזכויות שהופרו . תנו דוגמאות מתוך הסרט כיצד כובדו/הופרו זכויות אלו. הוסיפו זכויות לטבלה.

זכויות שהופרו	זכויות שכובדו
הזכות להישמע	הזכות להתארגנות
הזכות להביע דעה	הזכות ללמוד/לקרא
הזכות להתייחסות מכבדת של מבוגר כלפי צעיר	הזכות להשתתפות
הזכות לענישה מכבדת	
הזכות לשוויון	
הזכות לחופש	
חופש הביטוי	

18. כאשר הילד נכלא הוא זועק אך קולו לא נשמע. איזו זכות הופרה בקטע זה?

19. הצייר מונק צייר את "הצעקה". מה משותף ומה שונה בשתי הצעקות (בסרט וביצירת האומנות).
20. המוען, יוצר הסרט בחר סוף מיוחד ליצירתו. מדוע לדעתכם בחר בסוף זה?
21. אילו ניתנה לכם האפשרות לסיים את הסרט, איזה סוף הייתם בוחרים להציג?
22. מהו המסר הכללי של הסרט כאשר צופים בסופו המיוחד?
23. כיצד אנחנו יכולים פעול ומה עלינו לעשות כדי שמצב שהוצג בסרט לא יקרה בכתתנו, בבית ספרנו, במדינתנו?